

Region Skåne

Samrådsremiss Regionplan för Skåne 2022-2040

Övergripande synpunkter

Det har gått åtta år sedan Region Skåne tog fram Strategier för det flerkärniga Skåne. Under de åren har Höors kommun gång på gång fått erfara att Region Skåne riktar utvecklingsresurser i form av regionala infrastruktursatsningar och kollektivtrafik-utveckling till de regionala kärnorna och tillväxtmotorerna. Höör som lokal kärna och kommunens mindre byar har fått en allt mindre del av resurserna och servicen har försämrats samtidigt som införandet av nytt biljettsystem i kollektivtrafiken har missgynnat kommunens mindre orter som nu får betala 50 % mer för resan till centralorten.

Mot den bakgrunden är det glädjande att Region Skåne i förslag till regionplan lanserar lokala kärnor, vid sidan av de regionala kärnorna och tillväxtmotorerna. Även lokala kärnor har betydelse för regional utveckling och det är nödvändigt att Region Skåne uppmärksammar deras funktioner och drar slutsatser om hur Region Skåne behöver agera för att stödja utvecklingen av de lokala kärnorna. Höors kommun ser att regionen har tagit ett första steg genom att peka ut kommunhuvudorterna, men menar att det är nödvändigt att göra beskrivningen av de lokala kärnornas roll mer konkret och framtidsorienterad. Regionplanen behöver också beskriva hur regionen utifrån sina verksamheter kommer att bidra till att de lokala kärnorna utvecklas.

Höors kommun menar att regionplanen behöver kompletteras med ett tydligare aktörsperspektiv. Det är särskilt relevant för Höors kommun att ta del av Region Skånes egen planering för att tillämpa regionplanen i planeringen av sina kärnverksamheter – vård, kollektivtrafik och infrastrukturplanering. Det skulle underlätta och skapa ett tydligare sammanhang för kommunens eget arbete med koppling till regional utveckling.

Mål och förutsättningar

Målbild, mållår och regionplanens roll

Region Skåne anger att regionplanen har ett långsiktigt perspektiv med mållår 2040 och utblick mot 2050. Höors kommun menar att en regionplan behöver ha ett riktigt långsiktigt tidsperspektiv för att kunna hantera regionala frågor som inte kan lösas av kommunerna. Mållår 2040 och utblick mot 2050 är därför rimligt. Däremot ser inte Höors kommun att planens innehåll lever upp till det tidsperspektivet. Till stora delar refererar planen dokument som redan är beslutade, exempelvis RTI-planen för 2018-2029. Däremot framgår det inte av regionplanen hur nästa RTI-plan behöver uppdateras för att matcha regionplanens långsiktiga helhetsperspektiv. För att utvecklingen av lokala kärnor ska bli möjlig behöver regionplanen peka framåt och påverka andra dokument – inte bara upprepa det som redan är sagt.

Målbilden är att regionplanen ska vara ett verktyg för att stärka Skånes utveckling som flerkärnig arbetsmarknads- och bostadsregion och vara en gemensam grund som underlättar samordning av fysiska strukturer över kommungränserna. För att den målbilden ska nås menar Höors kommun

menar att Region Skåne behöver ha en mer konkret bild av vad regionplanens olika delar ska utträta och göra för skillnad. Vem ska använda vilken karta och varför? Det är särskilt relevant att göra tydligt hur Region Skåne kommer att tillämpa planen i sitt eget arbete.

Läsanvisningen ger en första överblick över hur Region Skåne ser på delarna men berättar inte hur regionen själv kommer att läsa och tillämpa planen. Höors kommun delar regionens bild att utvecklingsinriktningen är regionplanens kärna. Det är här regionplanen har en roll att fylla. Höors kommun väljer därför att lägga tyngdpunkten i sitt eget yttrande på utvecklingsinriktningen.

Utvecklingsinriktning - Planeringsstrategier

Planeringsstrategi: Utveckla flerkärnigheten och stärka samspelet stad-land.

Höors kommun menar att strategin är värdefull, särskilt följande formuleringar:

- De lokala kärnorna ska stärkas för att kunna erbjuda grundläggande service och utgöra betydelsefulla mötesplatser för sitt närområde.
- Landsbygdens roll ska lyftas, inte bara i relation till det urbana utan som en självständig och central drivkraft. En livskraftig landsbygd är en förutsättning för att man ska kunna bo, verka och leva i hela Skåne.

Landsbygdsutvecklingen sker ofta mer organiskt och mindre planerat än tätortsutveckling. Kommunen har därför inte samma möjlighet att påverka genom fysisk planering. I stället är kollektivtrafik ofta en avgörande utvecklingsfaktor, där Region Skåne är den viktiga parten.

Planeringsstrategi: Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne

Formuleringar om att "satsningar behövs på de prioriterade regionala stråken för personresor, godstransporter, kollektivtrafik och cykel för att binda samman det flerkärniga Skåne" väcker frågor om vad som händer utanför prioriterade stråken. Höors kommun menar att strategin behöver utvecklas och ha ett bredare perspektiv på Skånes flerkärnighet och regionala stråk än vad tidigare strategi-dokument har haft. Lokala kärnor och viktiga naturområden och besöksmål behöver också vara tillgängliga. När det gäller kollektivtrafiken behöver regionplanen gå ner i en mer detaljerad skalnivå än i andra regionala utvecklingsfrågor eftersom regionen har ansvar för kollektivtrafiken.

Planeringsstrategi: Stärka mångfald av attraktiva & hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation

Under denna strategi skriver Region Skåne mest om frågor som kommunerna har ansvar för att verkställa. Strategin bör utvecklas när det gäller hur regionen kan bidra till både rekreativsmöjligheter och en väl fungerande bostadsmarknad genom sitt ansvar för kollektivtrafiken.

Planeringsstrategi: Växa effektivt med balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning

Strategin handlar om frågor som i grunden hör till kommunernas kompetens och ansvarsområde. Det är oklart vad regionplanen kan utträta på detta område.

Planeringsstrategi: God miljö och hållbar resursanvändning

Den här strategin har utvecklingspotential, samordnat med avsnitten om blågrön infrastruktur. Strategin behöver kompletteras när det gäller kopplingen mellan blågrön infrastruktur och Skåne som attraktiv region för boende och besökare.

Planeringsstrategi: Relationer med omvärlden

Höors kommun ifrågasätter ny stambana för höghastighetståg och förordar i stället utveckling av befintlig stambana.

Utvecklingsstrategi – strukturkartan

En övergripande synpunkt är att strukturkartan innehåller obalanser i skalnivå och nyansering. För att strukturkartan ska kunna spela rollen av regionplanens kärna behöver det finnas en tydligare linje genom de tre temana, så att de kan läsas tillsammans och ge en bild av Skånes utvecklingsriktning. Alla tre temana behöver kunna förstås på samma skalnivå – den regionala.

Strukturkartan – Ortsstruktur

För tillväxtmotorer och regionala kärnor finns mångordiga beskrivningar av hur viktiga orterna är. Motsvarande beskrivning saknas för de lokala kärnorna. Region Skåne behöver utveckla beskrivningen och kanske även differentiera mellan olika typer av lokala kärnor. Höors kommun menar att Höör erbjuder attraktiva bostadsmiljöer som är nödvändiga komplement till storstäderna när företagen där ska rekrytera. Höör fungerar som service- och transport-nod för landsbygd och mindre byar. Det finns samband mellan lokala kärnor (Höör-Hörby, Höör-Eslöv) som behöver synas och främjas från regionalt perspektiv, trots att ingen regional kärna är inblandad. De lokala kärnorna har samband både uppåt i hierarkin till de regionala kärnorna och neråt mot byar och landsbygd och sinsemellan lokal kärna till lokal kärna. Alla nivåerna har betydelse för regional utveckling. Alla dessa funktioner behöver framgå av regionplanen.

Det kan finnas behov av att gå ännu en nivå ner i hierarkin av boendemiljöer och beskriva mindre orter och landsbygd knutet till strukturkartan. Åtminstone orter med järnvägsstation eller expressbusshållplats bör få en plats i kartan.

För att regionplanen ska vara relevant att använda i översiktsplaner och detaljplaner behöver den fånga de livsmiljöer som vi arbetar med.

Strukturkartan – blågrön infrastruktur

Höors kommun värdesätter att Region Skåne lyfter fram den blågröna infrastrukturen på strategisk nivå och ser att regionplanen där har en tydlig roll att fylla. Den blågröna infrastrukturen är avgörande för att Skåne ska vara attraktivt för boende och besökare. Höors kommun menar att detta behöver framgå tydligare av strukturkartan och tillhörande beskrivning. Vad är det för naturområden som är utpekade? Hur är de viktiga? För vem? Vad är det för stråk? Det är önskvärt att beskrivningen sker på motsvarande konkretionsnivå som gäller för tillväxtmotorer och regionala kärnor. Kartredovisningen behöver justeras så att den kan läsas geografiskt och inte bara schematiskt. Annars är det svårt att förstå vad det är för områden och stråk som avses.

Den strategiska utvecklingen av blågrön infrastruktur behöver på ett tydligare sätt samspela med transportinfrastrukturen. Tillgängligheten till grön- och rekreationsområden via goda kollektivtrafikförbindelser är helt avgörande för ett hållbart fritidsresande. Höors kommunen ser ett behov av att utpekandet av starka kollektivtrafikstråk inte bara fokuserar på var människor bor eller arbetar utan även tar fritidsresandet i beaktande. Det behöver framgå av planen att Skånes viktiga grön- och rekreationsområden behöver kopplas samman med starka infrastrukturstråk och ha en väl fungerande kollektivtrafik kopplad till sig. Som underlag för transport-planeringen kan det vara relevant att tänka i termer av blågröna kärnor – alltså särskilt besöksintressanta platser i naturområdena. Då blir det möjligt att fundera över hur dessa punkter kan trafikförsörjas och hur trängselproblem kan hanteras.

Strukturkartan – Transportinfrastruktur

Kartbilden är för schematisk för att säga något på regional nivå. Linjer och pilar illustrerar viktiga stråk för människor och gods, inte enskilda järnvägar eller vägar. Det gör kartan omöjlig att förstå tillsammans med Ortsstruktur och blågrön infrastruktur. Det verkar som att kartan riktar sig endast till nationell nivå. Järnvägar borde visas med en egen symbol och järnvägsstationerna borde markeras för att ge en rättvisande bild av Skånes flerkärnighet. Det finns ingen logik i att markera alla flygplatser men bara stationer för höghastighetståg.

Tematiska fördjupningar

Blågrön infrastruktur

Höors kommun ser positivt på regionens ambition att ta ett helhetsgrepp på den blågröna infrastrukturen. Höors kommun menar att regionplanen särskilt bör utveckla beskrivningen av hur den blågröna infrastrukturen fungerar för människor, rekreation och besöksnäring med ett tydligt utvecklingsfokus. För bevarande av naturvärden finns det redan många andra kartunderlag och regionplanen har inte på samma sätt en uppgift att fylla. Höors kommun vill understryka att Grönstruktur i Skåne från 2012 är inaktuell och inte har ett tillräckligt tydligt utvecklingsfokus för att fungera som underlag för regionplanen.

Vad gäller de blå delarna av den blågröna infrastrukturen tycker Höors kommun att de kunde lyftas på ett bättre och tydligare sätt i planen och tillhörande kartor. De många större åarna i Skåne har stor betydelse och potential för både människor, djur och natur och deras utveckling och säkerställande är en viktig mellankommunal fråga. Åarna ges inget utrymme i strukturkartan men mer anmärkningsvärt är att de inte heller syns i den tematiska kartan för blågrön infrastruktur.

I den tematiska kartan för blågrön infrastruktur finns grönområden med stora rekreations- och naturvärden utpekade. Kartan är översiktlig men Höors kommun har sedan tidigare gjort inspel till regionen om att man ser att vissa områden i kartan borde vara grönmärkade i ännu högre utsträckning för att ge en rättvisande bild. Bl.a. norr om Höör mot Tjörnarps och vidare mot Hovdala finns ett bredare grönt område samt även öster om Höör mot Fulltofta.

I samma karta får man uppfattningen att de sträckor som pekar ut som "befintligt stråk med utvecklingspotential" respektive "strategiskt läge för nytt stråk" i första hand handlar om ekologiska samband. Höors kommun undrar vad som gäller för de rekreativa sambanden, inryms även de under de utpekade "Befintligt stråk med utvecklingspotential" och "strategiskt läge för nytt stråk" eller är det andra stråk som vore mer strategiska att peka ut för rekreation?

Vad gäller strategiska kopplingar för rekreation uppfattar Höors kommun att riktningen för dessa kopplingar ofta går på tvären mot de riktningar där det skulle vara mest strategiskt att binda samman med nya stråk. Den absolut mest folktäta delen av Skåne är sydvästra delen medan mycket av den mest orörda naturen ligger i mitten eller nordost. Av den anledningen vore det logiskt att eftersträva strategiska kopplingar i den riktningen.

En helt avgörande faktor för tillgänglighet till Skånes gröna- och rekreationsområden att dessa kopplas till en väl fungerande kollektivtrafik. Kollektivtrafiken behöver försörja även starka stråk för fritidsresande och därmed möjliggöra att ta sig ut i naturen. Höors kommun upplever att Regionen Skåne idag har ett alltför stort fokus på resor för arbetspendling medan de starka stråken för fritidsresande har lägre prioritet.

Vatten i landskapet

Under den tematiska fördjupningen om vatten i landskapet så lyfter regionen ett par planeringsprinciper där regionen pratar om att utveckla sin roll. Höors kommun menar att regionen behöver förtydliga vilken roll regionen bör ha när det gäller vattenplaneringsfrågorna. Höors kommun vill påtala att mycket arbete med vattendragen utifrån deras avrinningsområden redan görs

SAMHÄLLSBYGGNADSSEKTOR
Strategiska enheten

genom vattenråden där berörda kommuner som regel ingår. Höors kommun menar att regionen bör fokusera sitt engagemang kring vattendragen på besöksnärlingsfrågan och hur vattendragen bidrar till Skånes attraktivitet. Samordningen kring de större åarna är en viktig fråga.

Markanvändningskartan

Sjuhusymbolen i södra Hör kan vara felaktig. Region Skåne har ett rehabiliteringscenter vid Orup (kallas Orupssjukhuset i folkmun). Däremot finns inget sjukhus som det står i teckenförklaringen.

Skåneleden kommer att dras om under 2021 för att gå via Höors station. Höors kommun har underlag för den nya dragningen och snart finns underlaget även hos SSL.

B-symbolen som finns vid Örtofta finns inte med i teckenförklaringen.

Karin Kallioniemi
Strategisk planeringschef

Anton Klacka
Samhällsplanerare

Rolf Carlsson
Samhällsbyggnadschef